

EU nieuwsbrief 2023–2024 | 1

De EU Nieuwsbrief van het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) is bedoeld om leden, studenten en belangstellenden, te informeren over (actuariële) ontwikkelingen in Europa.

Belangstellenden kunnen zich richten tot het redactiesecretariaat (pascale.heese@ag-ai.nl) voor het regulier ontvangen van deze Nieuwsbrief.

Copyright berust bij het AG. Het overnemen van passages in andere publicaties is toegestaan met bronvermelding.

- **Pensioenen | 2**
- **Solvency II | 6**
- **Nieuws van EIOPA | 9**
- **Kapitaalmarktenunie | 14**

Pensioenen

Herziening IORP II-richtlijn

28 september 2023 heeft EIOPA [haar technisch advies](#) over de herziening van de IORP II-richtlijn, die de activiteiten van en het toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (IBPV's) regelt, gepubliceerd.

Het advies van EIOPA is opgesteld voor de Europese Commissie, die volgend jaar na de verkiezingen voor het Europees Parlement (6 tot en met 9 juni 2024), haar voorstel voor de toekomst van de EU-pensioenfondswetgeving presenteert. In het algemeen verstrekt EIOPA advies om ervoor te zorgen dat de herziene richtlijn, 'de toekomst kan omarmen' en tegelijkertijd 'de erfenis kan beschermen'. In het bijzonder worden in het technisch advies wijzigingen voorgesteld om het regelgevingskader voor IBPV's relevant te houden, rekeninghoudend met de verschuiving van pensioenen met vaste uitkeringen (DB), naar pensioenen met vaste bijdragen (DC) en met de ecologische en sociaaleconomische uitdagingen waarmee de samenleving wordt geconfronteerd. Er worden specifieke voorstellen gedaan met betrekking tot de transparantie van kosten en lasten en het in aanmerking nemen van duurzaamheid bij beleggingsbeslissingen. Verder erkent het advies dat de bestaande DB IBPV's naar behoren moeten worden gereguleerd en dat er toezicht op moet worden uitgeoefend, met inbegrip van een passende monitoring van solvabiliteitsrisico's en een goed beheer van liquiditeitsrisico's. Ook stelt het advies manieren voor om de evenredigheidsmaatregelen van de bestaande regelgeving te verbeteren en in nieuwe normen tot uitdrukking te brengen. EIOPA heeft een samenvatting van [het adviesrapport](#) gepubliceerd.

IORP factsheet EIOPA

EIOPA heeft [een factsheet](#) over aanvullende pensioenen in de EU opgesteld. Uit de data van eind 2021 blijkt dat, in termen van beheerd vermogen, de grootste instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (IBPV's) gevestigd zijn in Nederland, Duitsland, Zweden en Italië. Vooral de Nederlandse IBPV's springen eruit met bijna €1,9 biljoen aan activa onder beheer. Zij vertegenwoordigen bijna tweederde van de totale bedrijfspensioenmarkt in Europa (€2,9 biljoen).

SFDR-level 1 Review

14 september 2023 startte de Europese Commissie twee raadplegingen om feedback te verzamelen over de [verordening betreffende informatieverzorging over duurzaamheid in de financiële dienstensector](#) (SFDR). De SFDR, die sinds maart 2021 van kracht is, geeft aan hoe financiële tussenpersonen duurzaamheidsinformatie moeten communiceren aan investeerders. IORPs zijn *financial market participants* en vallen onder de verplichtingen van de SFDR. Ze moeten aan toekomstige leden informatie verstrekken over de manier waarop duurzaamheidsrisico's geïntegreerd zijn in hun investeringsbeslissingen. In hun jaarverslag moeten ze ook publiceren, wanneer ze investeren in artikel 8 of 9 producten, tot op welke hoogte de relevante duurzaamheids-indicatoren werden bereikt. De SFDR is tot slot ook van toepassing op verzekeraars.

[De openbare raadpleging](#) richt zich op de evaluatie van het huidige SFDR-kader en de uitvoering ervan. [De gerichte raadpleging](#) beoordeelt niet alleen het heden, maar verkent ook toekomstige mogelijkheden om eventuele tekortkomingen aan te pakken. De raadpleging gaat gepaard met een aantal workshops. [Een online-evenement](#) met

commissaris McGuinness vond plaats op 10 oktober 2023 en reageren op de raadplegingen is mogelijk tot uiterlijk 15 december 2023.

Voorstel voor een kader voor toegang tot financiële gegevens

De Europese Commissie heeft eind juni [voorstellen](#) gedaan om het betalingsverkeer en de bredere financiële sector het digitale tijdperk binnen te loodsen. Dit voorstel wordt ook wel Open Finance genoemd. De nieuwe regels zullen de consumentenbescherming en de concurrentie op het gebied van elektronische betalingen verder verbeteren en consumenten in staat stellen hun gegevens op een veilige manier te delen, zodat zij een breder scala aan betere en goedkopere financiële producten en diensten kunnen krijgen.

De Commissie stelt voor de huidige richtlijn betalingsdiensten (PSD2), die PSD3 wordt, te wijzigen en te moderniseren en daarnaast een verordening betalingsdiensten (PSR) vast te stellen. De Commissie komt ook met [een wetgevingsvoorstel voor een kader voor de toegang tot financiële gegevens](#). Dit 'Framework for Financial Data Access' (FIDA) stelt duidelijke rechten en plichten vast voor het beheer van het delen van klantgegevens in de financiële sector die verder gaan dan betaalrekeningen. In de praktijk leidt dit tot meer innovatieve financiële producten en diensten voor gebruikers en zal het de concurrentie in de financiële sector stimuleren. Het voorstel is van toepassing op cliëntgegevens van onder andere:

- hypothecaire kredietovereenkomsten, leningen en rekeningen;
- spaargelden, beleggingen in financiële instrumenten, verzekeringsgebaseerde beleggingsproducten, cryptoactiva, onroerend goed en andere aanverwante financiële activa;

- pensioenrechten in het kader van bedrijfspensioenregelingen;
- pensioenrechten in verband met de aanbieder van pan-Europese persoonlijke pensioenproducten; en
- schadeverzekeringsproducten.

PensionsEurope heeft met [een position paper](#) op het FIDA gereageerd, waarin zij aangeeft dat FIDA moet voortbouwen op bestaande pensioentraceerdiensten (PTS), zodat Europese burgers ook in de toekomst een holistisch overzicht hebben van hun pensioenuitkeringen, inclusief openbare pensioenrechten. De koepel waardeert overweging 15 die aangeeft dat het delen van gegevens met betrekking tot bedrijfspensioensparen en persoonlijk pensioensparen moet bijdragen aan "de ontwikkeling van instrumenten voor het volgen van pensioenen". Het Europees Parlement benoemde in juli 2023 Europarlementariër Michiel Hoogeveen (JA21, Fractie Europese Conservatieven en Hervormers) tot rapporteur voor de ECON-commissie op dit dossier.

EU-beleid inzake pensioenen

De onderzoeksafdeling van het Europees parlement (EPRS) heeft voor leden en medewerkers van het Europees Parlement de briefing '[Understanding EU action on pensions](#)' opgesteld. Het EP stelt vaker briefings op als achtergrondmateriaal om parlementariërs en hun medewerkers te informeren en te ondersteunen bij hun parlementaire werk.

Solvency II

Herziening Solvabiliteit II richtlijn

Rapporteur Markus Ferber (EVP, DE) en zijn collega's van de ECON Commissie van het Europees Parlement slaagden er voor het zomerreces in een akkoord te bereiken over de voorgestelde amendementen op de herzieningstekst van de Solvency II richtlijn. 18 juli 2023 vond een stemming plaats in ECON, waarbij het verslag-Ferber werd aangenomen met een reeks compromisamendementen over kwesties als: groepstoezicht, evenredigheid, rapportage en duurzaamheid. Daardoor kon de triloog – een informeel overleg waarin delegaties van de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Raad van Ministers onderhandelen over wetgevende voorstellen – van start gaan na de zomervakantie. In september 2023 vond het eerste trilooggesprek plaats onder het Spaanse voorzitterschap, met verdere trilogieën in oktober en de vierde op 22 november 2023. Op de triloogagenda staan onderwerpen over lange-termijngaranties en de lange termijn aandelelementen, duurzaamheid en governance, proportionaliteit, grensoverschrijdende activiteiten, rapportage en audit, groepstoezicht, macro-prudentieel toezicht en een voorstel van de Raad over effectisering. Effectisering is een financieringstechniek die een portefeuille van leningen of facturen omvormt in op de kapitaalmarkten verhandelbare effecten.

De ECON Commissie streeft ernaar het dossier voor het einde van dit jaar af te ronden en daarvoor is er nog een triloogsessie gepland voor 15 december 2023. Maar gezien de lange lijst van openstaande politiek heikele punten, lijkt een akkoord dit jaar onwaarschijnlijk. Het Belgisch voorzitterschap zal daarom vanaf 1 januari 2024 de klus waarschijnlijk moeten

klaren. Europarlementariër Ferber stelt voor om de nieuwe maatregelen per 1 januari 2026 toe te passen.

Volgens de mededeling van de Commissie van 22 september 2021, overweegt de Commissie wijzigingen van de gedelegeerde handeling Solvabiliteit II (niveau 2) ter aanvulling van de L1-wijzigingen, Dit lijkt logisch gezien de voorziene wijzigingen in de richtlijn. Wanneer die gewijzigde gedelegeerde handeling (DA) er zal komen is nog niet duidelijk omdat de Commissie moet wachten tot de SII-herziening door de medewetgevers is afgerond.

Bovendien moet er overleg gepleegd worden in de deskundigen groep met de Lidstaten en zijn er openbare raadplegingen voorzien. In 2021 en 2022 hebben vergaderingen van de deskundigengroep verzekeringen plaatsgevonden met de nadruk op de lange termijn-garanties en de lange termijn aandelelementen van de DA. In 2023 hebben er nog geen SII L2-gerelateerde deskundigen bijeenkomsten plaatsgevonden.

Verder zijn er ook nog technische reguleringsnormen (RTS) nodig die door EIOPA moeten worden ontwikkeld. Deze betreffen, onder andere, de inhoud en de frequentie van de actualisering van het liquiditeitsrisicobeheerplan en het kaderplan op groepsniveau nader te specificeren. Ook technische uitvoeringsnormen (ITS) zijn nog nodig, bijvoorbeeld over de uitzonderlijke sectorbrede schokken. Zowel de technische reguleringsnormen als de technische uitvoeringsnormen moeten door EIOPA worden ontwikkeld.

Als de datum van 1 januari 2026 in de triloog wordt gehandhaafd, zou er net genoeg tijd moeten overblijven om de L2-maatregelen gelijktijdig klaar te hebben.

De Onderzoeksdienst van het EP heeft in oktober 2023 een 2e editie van [haar briefing](#) gepubliceerd over het voorstel tot wijziging van de SII-richtlijn. Deze briefing geeft een goed overzicht van de veranderingen die het voorstel met zich mee zou brengen, de standpunten van belanghebbenden en academici en het wetgevingsproces.

Herstel en afwikkeling van (her)verzekeringsondernemingen (IRDD)

Over het voorstel tot [Richtlijn](#) omtrent een kader voor het herstel en de afwikkeling van verzekerings- en herverzekeringsondernemingen, afgekort tot IRRD (Insurance Recovery and Resolution Directive), keurde de ECON-commissie van het Europees Parlement, op 18 juli 2023, [het tweede Ferber verslag](#) goed met een reeks compromisamendementen.

De tweede trilog over de IRRD, vond plaats op 4 oktober 2023. De medewetgevers bespraken de afwikkelingsautoriteit, de preventieve herstelplanning en de afwikkelingsplanning, de afwikkelingsdoelstellingen en -voorwaarden, de afwikkelingsinstrumenten, de vereiste follow-up van de Solvabiliteit II-richtlijn en de verzekeringsgarantiestelsels. De Commissie is gevraagd om op een aantal gebieden bijstand te verlenen om zo te helpen de verschillende standpunten te verduidelijken.

De Onderzoeksdienst van het EP heeft in oktober 2023 een tweede editie van [de briefing over de IRRD](#) gepubliceerd met een goed overzicht van de veranderingen die het met zich mee zou brengen, de standpunten van belanghebbenden en academici en het wetgevingsproces.

Nieuws van EIOPA

EIOPA's strategische prioriteiten 2024–2026

EIOPA heeft haar strategische prioriteiten voor de periode 2024–2026 uiteengezet. Het zijn onder andere:

- Het integreren van overwegingen op het gebied van duurzame financiering in alle werkgebieden, waaronder het integreren van ESG-risico's in de prudentiële kaders voor verzekeraars en pensioenfondsen en het aanpakken van beschermingshiaten.
- Consumenten, de markt en de toezichhoudende gemeenschap ondersteunen door middel van digitale transformatie, met een focus op het bepalen van het beleid en de uitvoering van de Digitale Operationele Weerbaarheid (DORA), de Wet Kunstmatige Intelligentie en het Europees Enkel Toegangspunt (ESAP).
- Verbetering van de kwaliteit en effectiviteit van het toezicht, met name met het oog op de toename van grensoverschrijdende activiteiten, met inbegrip van de herziening van het convergentiemateriaal voor toezicht met het oog op de herziening van Solvabiliteit II.
- Zorgen voor een technisch deugdelijk prudentieel- en bedrijfsvoerings-beleid, met inbegrip van het handhaven van de integriteit van het regelgevingskader voor verzekeringen, nu de herziening van Solvabiliteit II de volgende fasen bereikt.

Voor de volledige lijst met prioriteiten zie het ['Revised Single Programming Document 2024–2026'](#).

EIOPA's digitale strategie

[De digitale strategie](#) van EIOPA is verschenen op 12 oktober. Het biedt en integreert de visie en missie van EIOPA over hoe de digitalisering van de verzekerings- en pensioensector, van de nationale bevoegde autoriteiten en van EIOPA zelf kan worden ondersteund.

De digitale strategie is erop gericht consumenten, markten en de toezichthoudende gemeenschap te ondersteunen door middel van digitale transformatie. EIOPA beseft dat de digitale transformatie de wereld een nieuwe vorm geeft en van invloed is op de manier waarop bedrijven werken, hoe mensen met elkaar in contact komen en hoe informatie wordt uitgewisseld. EIOPA erkent dat de verzekerings- en pensioensector hierop geen uitzondering vormen en dat digitalisering de productontwikkeling, acceptatieprocessen en het consumentengedrag verandert.

Ontwerpadvies van EIOPA inzake het toezicht op captive (her)verzekeringsondernemingen – cash pooling, prudent person-beginsel en governance

[Dit advies](#), gepubliceerd op 5 oktober 2023, heeft tot doel een risico-gebaseerd en evenredig toezicht op de captive (her)verzekeringsondernemingen te vergemakkelijken en, in het kader van de totstandbrenging van een gelijk speelveld binnen de EU, de toezichtsverwachtingen op verschillende gebieden verder te harmoniseren. Voorbeeld daarvan zijn intra-groep transacties (met name cash pooling). Verder wil het ontwerpadvies de toezichtsverwachtingen, omtrent consistente toepassing van het prudent personbeginsel en governance-gerelateerde aspecten in verband met sleutelfuncties en uitbestedingsvereisten, faciliteren.

Een captive is een (her)verzekeringsonderneming die eigendom is van een niet-financiële onderneming of van een financiële onderneming die geen (her)verzekeringsonderneming is en die uitsluitend tot doel heeft de risico's van die onderneming te verzekeren. Hoewel verdere convergentie van toezichtpraktijken nodig is, kunnen de nationale toezichthouders bij de uitvoering van de in dit advies opgenomen beginselen rekening houden met de specifieke nationale kenmerken van de captive (her)verzekeringssector. De deadline voor reacties is 5 januari 2024.

Toezichtsverklaring van EIOPA over de impact van inflatie op de verzekeringssector

[De toezichtsverklaring](#) (supervisory statement), gepubliceerd op 5 oktober 2023, analyseert de impact van de inflatie op de verzekeringssector zoals die tot nu toe is waargenomen (terugkijkend perspectief) en het beoordelen van potentiële risico's en kwetsbaarheden gezien de onzekerheid over hoe de inflatie zich op korte, middellange en lange termijn zal ontwikkelen (toekomstperspectief).

Rapport van EIOPA over de activiteiten van de groepstoezichtscolleges in 2022

13 juli 2023 publiceerde EIOPA voor het eerst [een rapport over groepstoezichtscolleges](#). Het rapport wijst op het belang van efficiënt en effectief gecoördineerd toezicht op grensoverschrijdende verzekeringsgroepen in de EU en geeft een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen en onderwerpen die in de colleges zijn besproken. Voor groepen die interne modellen gebruiken waren dat voor 2022 modelwijzigingen als gevolg van bedrijfstransacties en schademodellering (inclusief CAT-risicomodellering).

In 2023 blijven de werkzaamheden van EIOPA zich richten op bijvoorbeeld de impact van de macro-economische omgeving op de duurzaamheid van de bedrijfsmodellen van

groepen, op duurzaamheidsrisico's en scenario's voor klimaatverandering in de ORSA (Own Risk en Solvency Assessment) van de groep en op financiële conglomeraten.

EIOPA's Peer review workplan 2023-2024

De werkplannen voor 'peer review' van EIOPA bestrijken twee jaar. Net als bij het werkplan voor peer review 2020-2022, is EIOPA van plan om in [haar Peer review workplan 2023-2024](#) twee beoordelingen door peers uit te voeren, één per jaar. Wat de concrete onderwerpen betreft heeft EIOPA overwogen om voor de volgende cyclus tenminste één evaluatie uit te voeren met het oog op meer kwantitatieve vereisten van Solvabiliteit II. De vorige reviews focusten zich namelijk op de kwalitatieve vereisten. Thema 1 is een evaluatie door peers van het toezicht op technische voorzieningen (d.w.z. de beste schattingswaardering) bij het gebruik van stochastische simulaties om opties en garanties die zijn ingebed in verzekeringscontracten beter te waarderen (gepland voor Q4 2024). Thema 2 richt zich op de evaluatie door collega's van toezichtspraktijken met betrekking tot bepaalde aspecten van het prudent person-beginsel (PPP) in verzekeringen (gepland voor Q1 2024).

Criteria van de gemeenschappelijke Europese toezichthoudende autoriteiten inzake de onafhankelijkheid van toezichthoudende autoriteiten

25 oktober 2023 publiceerde het Gemengd Comité van de drie Europese Toezichtsautoriteiten (ETAs) de gezamenlijke criteria voor de onafhankelijkheid van toezichthoudende autoriteiten. De vier kernbeginselen hebben betrekking op operationele, financiële, persoonlijke onafhankelijkheid en op verantwoordingsplicht en transparantie.

In 2020 kregen de ETAs, na hun evaluatie, de opdracht om de onafhankelijkheid van het toezicht te bevorderen en te monitoren. Om deze taak te vervullen, hebben de ETAs in 2021 in nauwe coördinatie hun individuele verslagen gepubliceerd om de balans op te maken van de feitelijke situatie met betrekking tot de onafhankelijkheid van toezichthoudende autoriteiten. Voortbouwend op deze verslagen en op basis van de criteria van EIOPA van 2021 en de internationale normen, werkten de ETAs samen verder om gezamenlijke criteria inzake de onafhankelijkheid van toezichthoudende autoriteiten vast te stellen. De criteria kunnen door toezichthoudende autoriteiten worden gebruikt als instrument om hun onafhankelijkheid te vergroten en, in een later stadium, door de ETAs om de onafhankelijkheid van het toezicht in de EU te beoordelen.

Prudentiële behandeling van duurzaamheidsrisico's

EIOPA werkt momenteel aan de voorbereiding van een raadplegingsdocument over de prudentiële behandeling van duurzaamheidsrisico's, met de nadruk op drie hoofdkwesties: (1) robuustheid van gegevens, (2) geschiktheid van een Pijler I-behandeling van aandelen en obligaties en (3) samenhang met de werkzaamheden van de EBA, de Europese Bankautoriteit. De meeste nationale toezichthouders achten een specifieke behandeling van transitierisico's in de kapitaalvereisten te verkiezen boven een pijler II-benadering. Deze benadering verschilt van de aanpak van EBA, maar wordt door de meeste toezichthouders gerechtvaardigd geacht, gezien het verschil in opzet tussen de bankregels en Solvabiliteit II. Ook het ESRB is voorstander van een dergelijke oplossing.

Voordracht voorzitter EIOPA in EP

23 oktober 2023 nam Petra Hielkema, voorzitter van EIOPA, deel aan de jaarlijkse hoorzitting van de Commissie Economische en Monetaire Zaken van het Europees

Parlement. In haar inleidende verklaring richtte zij zich op het belang van het dichten van de lacunes in verzekeringsbescherming, cyberverzekering en pensioenspaargelden. Hielkema onderstreepte ook de groeiende noodzaak om het toezicht aan te passen aan het nieuwe digitale, grensoverschrijdende landschap en presenteerde de belangrijkste resultaten van EIOPA van het afgelopen jaar. [Op de website van EIOPA](#) staat de volledige tekst van haar voordracht.

Kapitaalmarktenunie

Afronding kapitaalmarktenunie (KMU)

De KMU is in 2015 gelanceerd om een echte interne kapitaalmarkt in de EU tot stand te brengen die investeerders en bedrijven, groot en klein, toegang biedt tot een volledig scala aan financiële diensten en producten. Door verschillende factoren zit er steeds meer haast achter de werkzaamheden op dit domein. Zo zijn er de uitdagingen op begrotingsgebied, hogere leenkosten door de veranderingen in de mondiale rentetarieven, en de noodzaak om nieuwe beleidsprioriteiten te financieren, vooral wat betreft de digitale en de groene transitie. Het afgelopen voorjaar heeft de Europese Raad [via Raadsconclusies](#) opgeroepen tot een verdieping van de kapitaalmarktenunie om het concurrentievermogen van de EU op lange termijn te ondersteunen. Naar aanleiding van deze oproep heeft de Eurogroep besloten verder werk te maken van de eengemaakte markt voor kapitaal in Europa. De Eurogroep zal nagaan op welke gebieden de volgende Commissie politieke consensus moet

bereiken. In de eerste fase van de werkzaamheden bekeek de Eurogroep de huidige situatie in alle EU-lidstaten en in de ruimere internationale context, op basis van analyses van de EU-instellingen en het IMF. De tweede fase is nu bezig. Daarin zal de Eurogroep met de marktdeelnemers spreken over hun ervaring met institutionele investeringen en durfkapitaal in de EU, de beschikbaarheid van financiering voor groeiende bedrijven op de EU-markt, financiële geletterdheid en de deelname van kleine beleggers, en pensioenfondsen en -markten als bron van langetermijnfinanciering. In januari 2024 gaat de derde fase van start. Daarin moet een reeks politieke prioriteiten worden overeengekomen als basis voor het mandaat van de volgende Commissie die eind 2024 aantreedt.

Toespraak van Christine Lagarde, president van de ECB

Op het European Banking Congress, dat plaatsvond op 17 november 2023 in Frankfurt, voerde Christine Lagarde, voorzitter van de ECB, aan dat er een dwingend collectief belang bestaat bij een ambitieuzere Europese aanpak voor de oprichting van een kapitaalmarktenunie. In de veranderende omstandigheden van vandaag, met de steeds grotere uitdagingen van deglobalisering, decarbonisatie en demografische ontwikkelingen, zijn geïntegreerde kapitaalmarkten van wezenlijk belang voor ons succes, aldus Lagarde. De volledige tekst van haar speech [staat op de website van de ECB](#).

Disclaimer

Alhoewel dit werk is opgesteld op basis van betrouwbare bronnen en nauwkeurig onderzoek, is ICODA European Affairs in geen enkel opzicht verantwoordelijk voor de informatie die is gepubliceerd in deze EU-nieuwsbrief.

ICODA is sinds 1991 actief op het gebied van Europese belangenbehartiging. Het kantoor is gevestigd midden in de Europese wijk van Brussel. Vanuit deze centrale positie verleent het bureaudiensten aan het bedrijfsleven, nationale en lokale overheden, NGO's, de Europese Commissie en Europese koepelorganisaties. Naast monitoring bestaat de dienstverlening uit advisering en uitvoerende werkzaamheden op het gebied van European Affairs. ICODA adviseert haar cliënten over de te volgen lobbystrategie, de juiste timing van de lobby en de wijze van informatieverstrekking aan de Europese beleidsmakers. Deze nieuwsbrief is geschreven door Lodewijk Buschkens (ICODA European Affairs) en Lieve Lowet (Schuman European Affairs).

Research afgesloten op 20 november 2023

Koninklijk Actuarieel Genootschap